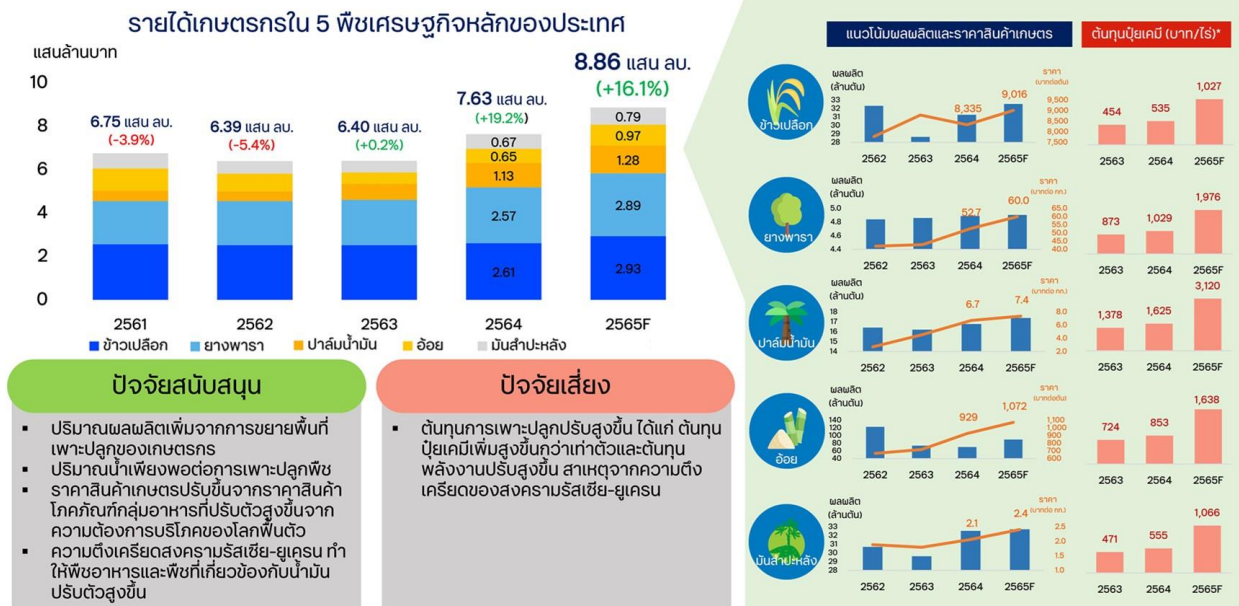

ttb analytics คาดรายได้เกษตรกรจาก 5 พืชเศรษฐกิจ ปี 2565 เติบโต 16.1% อยู่ที่ 8.86 แสนล้านบาท สูงสุดในรอบ 5 ปีที่ผ่านมา ห่วงต้นทุนปุ๋ยเคมีและนํ้ามันเชื้อเพลิงที่อาจจูดิ่ง ถึงรายได้สุทธิเกษตรกรลดลง

เศรษฐกิจไทยในปี 2564 โดยภาพรวมแม้จะมีการชะลอตัวลงโดยได้รับผลกระทบจากการระบาดของโรคโควิด-19 อย่างไรก็ดี เมื่อพิจารณาภาคเกษตรจะพบว่าเริ่มมีการฟื้นตัวต่อเนื่อง โดยในปี 2564 รายได้เกษตรกรจาก 5 พืชเศรษฐกิจ ได้แก่ ปาล์มนํ้ามัน มันสำปะหลัง ยางพารา อ้อย และข้าว รวมกันอยู่ที่ 7.63 แสนล้านบาท หรือเพิ่มขึ้นกว่า 19.2% จากปี 2563 และเมื่อแยกเป็นพืชแต่ละประเภท พบว่าเพิ่มขึ้น 52.6% 26.4% 23.4% 20.3% และ 3.4% ตามลำดับ โดยรายได้เกษตรกรที่ปรับตัวดีขึ้น เป็นผลเนื่องมาจากราคาสินค้าเกษตรที่ปรับตัวดีขึ้น ประกอบกับปริมาณนํ้าฝนที่เพิ่มขึ้นตั้งแต่ปลายปี 2563 ต่อเนื่องถึงปี 2564 ทำให้นํ้าในอ่างเก็บนํ้าที่สำคัญ และแหล่งนํ้าตามธรรมชาติมีปริมาณมากขึ้นเพียงพอ เป็นสาเหตุจูงใจให้เกษตรกรขยายพื้นที่เพาะปลูกเพิ่มมากขึ้น

แนวโน้มรายได้เกษตรกร 5 พืชเศรษฐกิจหลักของไทยปี 2565

ที่มา: สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร และ ttb analytics หมายถึง *ต้นทุนปุ๋ยเคมีคำนวณจากปริมาณการใช้ (กก. ต่อไร่) คูณด้วย ราคาปุ๋ยเคมีขายปลีกท้องถิ่นที่มีการใช้เพาะปลูกมาก (สูตร 46-0-0)

ศูนย์วิเคราะห์เศรษฐกิจ ทีทีบี หรือ ttb analytics คาดว่าในปี 2565 รายได้เกษตรกรจาก 5 พืชเศรษฐกิจ (ข้าว ยางพารา มันสำปะหลัง อ้อย ปาล์มนํ้ามัน) จะเพิ่มขึ้นเป็น 8.86 แสนล้านบาท ซึ่งเติบโตต่อเนื่องจากปีก่อนถึง 16.1% และสูงสุดในรอบ 5 ปีที่ผ่านมา โดยได้รับอานิสงส์จาก 1) ปริมาณผลผลิตที่เพิ่มขึ้นสาเหตุจากการขยายพื้นที่เพาะปลูกของเกษตรกร 2) ปริมาณนํ้าเพียงพอต่อการเพาะปลูกพืช 3) แนวโน้มราคาอาหารเพิ่มขึ้นตามราคาสินค้าโภคภัณฑ์ที่ปรับตัวสูงขึ้นจากความตึงเครียดของโลกราคาสินค้าที่เพิ่มขึ้นจากเศรษฐกิจโลกที่ฟื้นตัวภายหลังจากการระบาดของโรคโควิด-19 และ 4) ความตึงเครียดของสงครามรัสเซียและยูเครน ทำให้ราคาพืชอาหารและพืชที่เกี่ยวข้องกับนํ้ามันปรับตัวสูงขึ้น ส่งผลต่อมูลค่ารายได้เกษตรกรจาก 5 พืชเศรษฐกิจหลักของไทย ในปี 2565 เป็นดังนี้

- **ข้าวเปลือก** : คาดว่ารายได้เกษตรกรจะเพิ่มขึ้นเป็น 2.93 แสนล้านบาท หรือขยายตัว 12.6% โดยปริมาณผลผลิตข้าวจะเพิ่มขึ้น 4.1% และราคาข้าวเปลือก (ความชื้น 15%) จะเพิ่มขึ้น 8.2% (ปี 2564 ราคาข้าวเปลือกปรับตัวลดลง 5.2% จากอุปทานเพิ่มขึ้น) โดยรายได้เกษตรกรชาวนาจะได้รับผลดีจากผลผลิตที่เพิ่มขึ้น เนื่องจากการขยายพื้นที่เพาะปลูกข้าวนาปรัง และปริมาณนํ้าจะเพียงพอทั้งในอ่างเก็บกักนํ้าและนํ้าฝนตามธรรมชาติที่คาดว่าจะเพิ่มขึ้น ส่วนราคาข้าวเปลือกคาดว่าจะดีขึ้น จากการฟื้นตัวของเศรษฐกิจในประเทศและเศรษฐกิจโลก ทำให้การคํ้ากลับมาเป็นปกติ โดยข้าวไทยยังเป็นที่ต้องการของตลาดทั้งในประเทศและต่างประเทศ

- **ยางพารา :** คาดว่ารายได้เกษตรกรจะเพิ่มขึ้นเป็น 2.89 แสนล้านบาท หรือขยายตัว 12.3% โดยปริมาณผลผลิตคาดว่าจะทรงตัวจากปีก่อน สำหรับราคายางพาราคาดว่าจะปรับเพิ่มขึ้น 12.0% ซึ่งได้รับอานิสงส์จากราคาน้ำมันดิบที่ปรับสูงขึ้น ทำให้ผู้ผลิตยางรถยนต์ปรับสัดส่วนการใช้ยางสังเคราะห์มาเป็นยางธรรมชาติมากขึ้น รวมถึงความต้องการยางพาราที่เพิ่มขึ้น ทั้งจากตลาดในประเทศและตลาดส่งออกหลัก (จีนและมาเลเซีย) ที่ต้องการนำไปผลิตเป็นสินค้าขึ้นปลาย ได้แก่ ยางรถยนต์ และถุงมือยางทางการแพทย์มากขึ้น
- **ปาล์มน้ำมัน :** คาดว่ารายได้เกษตรกรจะเพิ่มขึ้นเป็น 1.28 แสนล้านบาท หรือขยายตัว 13.6% โดยปริมาณผลผลิตและราคาคาดว่าจะเพิ่มขึ้น 3.6% และ 9.7% ตามลำดับ ปริมาณผลผลิตที่เพิ่มขึ้นมาจากราคาปาล์มน้ำมันปรับสูงขึ้นจูงใจให้เกษตรกรหันมาเพาะปลูกมากขึ้น ด้านราคาที่ปรับเพิ่มนั้นสาเหตุมาจากราคาน้ำมันดิบที่ปรับตัวสูงขึ้น และอินโดนีเซียผู้ผลิตปาล์มรายใหญ่ของโลกจำกัดการส่งออกน้ำมันปาล์มเพื่อคุมราคาน้ำมันปาล์มที่ใช้ประกอบอาหารในประเทศไม่ให้สูงเกินไป
- **อ้อย :** คาดว่ารายได้เกษตรกรจะเพิ่มขึ้นเป็น 0.97 แสนล้านบาท หรือขยายตัว 47.9% โดยปริมาณผลผลิตและราคาคาดว่าจะเพิ่มขึ้น 28.1% และ 15.5% ตามลำดับ ปริมาณผลผลิตที่เพิ่มขึ้นมาสาเหตุจากอากาศที่กลับสู่ปกติรวมถึงราคาอ้อยที่ปรับสูงขึ้น เนื่องจาก 3 สมาคมโรงงานน้ำตาลทราย ได้แก่ สมาคมโรงงานน้ำตาลไทย สมาคมผู้ผลิตน้ำตาลและชีวพลังงานไทย และสมาคมการค้าอุตสาหกรรมน้ำตาล ร่วมกันประกันราคาอ้อยฤดูกาลผลิตปี 2565/66 ขึ้นต่ำไว้ที่ 1,000 บาทต่อตัน จูงใจให้เกษตรกรเพาะปลูกมากขึ้น
- **มันสำปะหลัง :** คาดว่ารายได้เกษตรกรจะเพิ่มขึ้นเป็น 0.79 แสนล้านบาท หรือขยายตัว 17.1% โดยปริมาณผลผลิตและราคาคาดว่าจะเพิ่มขึ้น 0.6% และ 16.4% ตามลำดับ แม้ว่าเนื้อที่เก็บเกี่ยวจะลดลงจากอุทกภัยในช่วงเดือนกันยายนและตุลาคม ปี 2564 ที่ผ่านมา ทำให้มันสำปะหลังเสียหาย ไม่สามารถเก็บเกี่ยวได้อย่างไรก็ดี คาดว่าผลผลิตมันสำปะหลังต่อไร่ในปี 2565 จะดีขึ้นจากปริมาณน้ำฝนที่เพียงพอช่วยชดเชยทำให้ผลผลิตใกล้เคียงกับปี 2564 ด้านราคามันสำปะหลังจะปรับตัวดีขึ้น เนื่องจากความต้องการที่จะนำไปแปรรูปเป็นมันเส้น มันอัดเม็ด แป้งมันสำปะหลัง และเอทานอลเพิ่มขึ้น ประกอบกับราคาน้ำมันดิบที่เพิ่มขึ้นทำให้ราคามันสำปะหลังปรับตัวสูงขึ้น

ห่วงต้นทุนปุ๋ยเคมีและต้นทุนน้ำมันเชื้อเพลิงที่พุ่งกว่าเท่าตัว จุดรายได้สุทธิเกษตรกรให้ลดลง

ปุ๋ยเคมีถือเป็นต้นทุนสำคัญในการเพาะปลูกพืช จากข้อมูลปริมาณการใช้ปุ๋ยเคมีของเกษตรกรจาก 5 พืชเศรษฐกิจหลักของประเทศ โดยสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร พบว่า พืชที่ใช้ปุ๋ยเคมีมากคือ ปาล์ม น้ำมัน ใช้ปุ๋ยเคมี 120 กิโลกรัมต่อไร่ รองลงมาเป็น ยางพารา อ้อย มันสำปะหลัง และข้าวเปลือก ใช้ปุ๋ยเคมี 76 63 41 และ 30-49 กิโลกรัมต่อไร่ ตามลำดับ

ttb analytics คาดว่าในปี 2565 ราคาปุ๋ยเคมีขายปลีกท้องถื่น (สูตร 46-0-0) จะปรับเพิ่มขึ้นเป็น 26,000 บาทต่อตันจากปี 2564 ที่ราคาเฉลี่ยอยู่ที่ 13,541 บาทต่อตัน สาเหตุเนื่องจาก 1) ความต้องการปุ๋ยเคมีโลกที่เพิ่มขึ้นจากการที่ประเทศต่าง ๆ มุ่งเน้นด้านความมั่นคงทางอาหาร รวมทั้งการสนับสนุนจากรัฐบาลต่อภาคการเกษตร 2) อุปทานการผลิตปุ๋ยเคมีหยุดชะงักจากสงครามรัสเซีย-ยูเครน 3) ราคาวัตถุดิบแม่ปุ๋ยปรับเพิ่มขึ้นตามราคาพลังงานที่สูงขึ้น 4) จีนและรัสเซียผู้ผลิตปุ๋ยรายใหญ่ของโลกลดปริมาณการส่งออกปุ๋ยเคมี

ราคาปุ๋ยเคมีที่เพิ่มขึ้นจะส่งผลทำให้ต้นทุนปุ๋ยเคมีของเกษตรกรในปี 2565 ปรับเพิ่มขึ้นกว่า 92% จากปี 2564 และหากคิดเป็นต้นทุนที่เพิ่มขึ้นจะพบว่า พืชที่ต้นทุนปุ๋ยเคมีเพิ่มมากที่สุด คือ ปาล์ม น้ำมัน คาดว่าจะเพิ่มขึ้น 1,495 บาทต่อไร่ (จาก 1,625 บาทต่อไร่ในปี 2564 เป็น 3,120 บาทต่อไร่ในปี 2565) รองลงมา ได้แก่ ยางพารา อ้อย มันสำปะหลัง และข้าวเปลือก โดยต้นทุนปุ๋ยเคมีในปี 2565 จะเพิ่มขึ้นจากปี 2564 เท่ากับ 947 785 511 และ 492 บาทต่อไร่ ตามลำดับ นอกจากนี้ ต้นทุนน้ำมันเชื้อเพลิงที่ใช้ทางการเกษตร อาทิ การขนส่งสินค้าเกษตร การสูบน้ำ ฯลฯ นับเป็นอีกต้นทุนหนึ่งที่จะส่งผลกระทบต่อรายได้สุทธิของเกษตรกรให้ลดลงได้

แนะเกษตรกรลดต้นทุนการผลิต และภาครัฐช่วยเหลือนด้านต้นทุน เพื่อให้รายได้สุทธิเป็นบวก

แม้รายได้เกษตรกรจาก 5 พืชเศรษฐกิจของไทย ในปี 2565 จะดีขึ้นจากทิศทางราคาและปริมาณผลผลิตสินค้าเกษตรที่ปรับตัวเพิ่มขึ้นก็ตาม แต่ต้นทุนการผลิต อาทิ ปุ๋ยเคมี น้ำมันเชื้อเพลิง และค่าแรง ฯลฯ มีแนวโน้มจะเพิ่มขึ้นเช่นกัน ซึ่งต้นทุนที่ปรับเพิ่มย่อมส่งผลทำให้รายได้สุทธิของเกษตรกรลดลง จึงเสนอแนะแนวทางการลดต้นทุน ดังนี้

- **แนวทางการลดต้นทุนการผลิตของเกษตรกร** ได้แก่ 1) ปรับสัดส่วนเปลี่ยนจากปุ๋ยเคมีมาใช้ปุ๋ยอินทรีย์ในการเพาะปลูกมากขึ้น 2) จัดทำบัญชีรายการต้นทุนการเพาะปลูกโดยละเอียด อาทิ ค่าปุ๋ยเคมี ค่าเมล็ดพันธุ์ ค่าแรงงาน ค่าสูบน้ำ ค่าหว่าน ค่าไถพรวนดิน ฯลฯ เพื่อให้ทราบต้นทุนการเพาะปลูกทั้งหมดและนำไปประกอบการพิจารณาลดต้นทุนการเพาะปลูกแยกตามลำดับความสำคัญ ตามความสามารถที่เกษตรกรจะสามารถปรับลดเองได้
- **แนวทางการช่วยเหลือด้านต้นทุนการผลิตของภาครัฐ** ได้แก่ 1) ส่งเสริมให้เกษตรกรใช้ปุ๋ยสั่งตัด ซึ่งเป็นการผสมแม่ปุ๋ยให้ตรงกับสภาพดินและความต้องการของพืช ช่วยลดต้นทุนการใช้ปุ๋ยเคมีได้ 2) ส่งเสริมและให้ความรู้เกษตรกรเกี่ยวกับวิธีการใช้ปุ๋ยเคมีและปุ๋ยอินทรีย์แบบผสมผสาน ซึ่งจะช่วยลดค่าปุ๋ยเคมีลงได้ 3) ในกรณีที่ต้นทุนปัจจัยการผลิตเพิ่มสูงขึ้นมากเกินไป ภาครัฐควรพิจารณาใช้งบประมาณช่วยเหลือปัจจัยการผลิตตามความเหมาะสม ฯลฯ

การลดต้นทุนของเกษตรกรด้วยตัวเองและได้รับการสนับสนุนจากภาครัฐอย่างต่อเนื่อง รวมถึงการเพิ่มผลผลิตต่อไร่ให้สูงขึ้น จะเป็นกุญแจสำคัญที่จะสนับสนุนให้ภาคเกษตรไทยมีศักยภาพในการสร้างรายได้ให้เพิ่มขึ้น ซึ่งจะสามารถรับมือกับความผันผวนของราคาสินค้าเกษตรได้ นับเป็นแรงผลักดันให้เศรษฐกิจระดับภูมิภาคหรือเศรษฐกิจฐานรากเติบโตอย่างยั่งยืนต่อไป ■